

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 198
שבת תשע"ט

מוקד העירוב
בארץ הקודש
054-84-833-20

במקום עמוד כמבואר בשו"ע (סי' שס"ב ס"א, וברמ"א סי' שס"ג סכ"ו) שהלחיים שעושים בזמנינו, אינם לחי של מבוי, אלא כעין עמוד קטן, שגובהו י' טפחים כשיעור מחיצה, ומדין גוד אסיק רואים אותו כאילו עולה למעלה עד החוט שמעליו (כמ"ש המשנ"ב סי' שס"ב ס"ק ס"ג), והחוט הוא המשקוף מעל שני הלחיים. א"כ לא אכפת לי שהחוט קשור מהצד של העמוד, כי הכשרות אינה מחמת העמוד. אמר להם הנצי"ג, אתם צודקים, ובכל זאת תבוננו ותלמדו להכיר למה יש בזה בעיה.

לימוד בבדיקה וסיור בעירובים ביישובים

הילדים התבוננו וניסו לחזור על ההלכות שהם שמעו, עד שאחד מהילדים הבחין בשינוי. במקרה זה העמוד היה עקום יותר ממעט, וראשו לא היה מעל החבית שמסביבו, אלא עבר את רוחב החבית בשיעור הניכר לעין [שניתן להבחין בה כשמתבוננים מזווית מסוימת]. וכיון שראש העמוד שהוא מקום קשירת החוט אינו מעל הלחי, א"כ המשקוף (החוט) אינו מעל גביו של העמוד (הלחי) אלא מן הצד, והוא פסול ובשביל זה עשו עמוד חדש עם חוט חדש, אלא שלא טרחו להוריד את החוט הישן.

הבודק של הישוב הגיע לסיור, ומה הוא השיב?

בעוד הילדים עומדים סביב לעמוד, הגיע אדם מן הישוב ושאל לפשר מעשיהם. אותו אדם הוא הבודק של העירוב, והודיע לו שיש קבוצה שנוגעת בעירוב שלו. המלמד והילדים הסבירו שהם באו ללמוד את ההלכות, ושאלו אותו אם הוא בודק את העירוב, והאם העירוב כשר. אותו אדם אמר שהוא לא תלמיד חכם שידוע את כל ההלכות, והוא גם לא בודק את הכל בכל שבוע, אלא הוא "משתדל" שיהיה עירוב. והדגיש כמה פעמים, שהוא רק משתדל. וסיפר שבשבוע שעבר היתה ביישוב קבוצה מיישיבת מיר, ושאלו אותו אם העירוב כשר עם החומרות, או רק כשר. והוא השיב להם שהעירוב לא עם חומרות, אם אתה רוצה חומרות תישאר בבית. [למרות זאת הרב המקומי אומר על סמך בדיקת האחראי הזה, שהעירוב כשר ללא חשש. וידוע לנו שהיו ביישוב הזה הרבה קבוצות של חסידיות, ישיבות, וכן עזר מציון ועוד, שהודיעו בשם הרב שהעירוב כשר לכתחילה].

הילדים הוסיפו ושאלו אותו על העמוד העקום שהחוט מן הצד, והאחראי אמר שבשביל זה העמידו חבית, אמרו לו הילדים הרי החוט אינו מכוון מעל החבית, אמר להם האחראי שאם כך טוב שבאתם השבוע שכבר יש עמוד חדש. היו ילדים שהוסיפו לשאול מה היה לפני חודש. אבל הוא התעלם, ואמר שעכשיו יש עמוד חדש, וטוב שהגעתם השבוע, ולא שבוע שעבר.

בשלב זה נפרדנו מהאחראי, שחזר אל ביתו, והמשכנו עם הילדים לראות את העירוב במקומות נוספים, ללמוד להבחין בנידונים ההלכתיים. אחרי שני בתים היה עוד מקום שמותר להיכנס אל אחורי הבתים, כדי להגיע אל המקום שבו נמצאים העמודים והחוט. בקטע הזה היה עוד חוט של העירוב שהיה קשור לעמוד של סככה מן הצד, כפי הנראה היה שם עמוד של עירוב שנפל, ולכן השתמשו בעמוד הסככה לקשור אליו את החוט. והנה כאשר החוט מן הצד, ברור שאינו כשר, וכדי להכשירו העמידו לחיים משני צידי החוט, שכל לחי הוא כעין עמוד. הילדים מיהרו לבדוק אם הכל תקין לפי ההלכות שהם למדו, ולפי הרשימות שחילקו להם.

מדוע צריך שני לחיים לפני העמוד?

בצד אחד של העמוד היתה חבית לפני העמוד, ובצד השני היה קרש קשור עם חבל. כאן נעצר הנצי"ג ושאל את הילדים, מדוע יש כאן שני לחיים, ולא מספיק לחי אחד, כמו שבועמד ללא לחי יש רק עמוד אחד.

הזכות של כל אדם במהפכה המתחוללת

בימים אלו אנו נמצאים בעיצומה של מגבית גדולה, שתעזור ותסייע בעז"ה לעשרות שכונות ויישובים ברחבי הארץ, שמחכים לעזרה בתיקון העירוב, אשר נמצא קעת במצב ירוד ביותר או פסול רח"ל. לאדם מן הצד אין שום מושג באיזה רמת בעיות מדובר, יש מקומות שיש בהם דברים שפוסלים מעיקר הדין, וחלקם דברים של חוסר מודעות מינימלית ביותר. לצערינו ישנם הרבה אחראים ביישובים, שבתמימותם סבורים שהם עושים עירוב כשר, ומתברר שכבר כמה שנים שהעירוב פסול לחלוטין לכל הדעות. ואותו אדם עובר כל שבוע על העירוב, בודק ומתקן, אבל הוא לא יודע את ההלכות הבסיסיות של עירובין, איך יתכן שיעשה עירוב כשר. מי יאיר את עיניו שלעשות עירוב זה לא רק לקשור חוטים, אלא ליצור "צורת הפתח" שיש בה הרבה דינים.

מוקד העירוב פועל בענין הזה כבר הרבה שנים, לעבור מיישוב ליישוב, ומשכונה לשכונה, לעורר את האחראים שידעו את ההלכות, ושישימו לב להלכות הנוגעות בזמנינו, שיהיה להם עירוב ולא רק חוטים! שיזכו את הרבים בשמירת שבת, ולא ח"ו יכשילו אותם. ובשכונות חרדיות הזריחה עוד יותר, שיהיה עירוב מהודר, ולא רק דבר שצריך לחפש לפי איזה שיטה הוא כשר.

ואכן כולנו רואים שבס"ד יש התקדמות עצומה, ומהפכה של ממש, בעשיית העירובים ובידיעת הציבור לקיים את ההלכות. בשבוע זה שקוראים בתורה "זכור את יום השבת", נזכור את מאות אלפי היהודים ששומרים שבת, חרדים ודתיים, שנמצאים במקומות שהעירוב אינו כשר, ואינם יודעים איזה חילול שבת נמצא בידיהם שלהם.

נגיש קעת תרומה ביד נדיבה למגבית "עזרתנו" בהוראת קבע של 20 ש"ח למשך 12 חודשים נזכה להציל עוד יהודים מחילול שבת ותחול עלינו ברכת המשנה ברורה למזהירים על השבת שיזכו בבנים תלמידי חכמים שי מיוחד יישלח לתורמים סכום זה, יש לעדכן כתובת וטלפון בתרומתכם

סיור בעירובים לילדי התלמוד התורה

בשבוע שעבר נתבקשנו מתלמוד תורה "אור זורח" בבני ברק, לעשות לתלמידי כתה ח', סיור מיוחד בעירובין, לאחר שלמדו וסיימו את המסכת במסגרת הלימוד בת"ת. נסענו יחד עם התלמידים אל מקום מסוים שיש בו ישוב דתי ידוע, ובסמוך לו עיר עם שכונה חרדית, כדי לראות מקרוב את שני הדברים, מצד אחד להכיר את העירוב ביישוב, סגנון ההיקף שבנוי מעמודים וחוט, מצד האחר העמודים והחוט, והדינים הנוגעים להם, כגון אם החוט מתוח או רפוי, העמוד ישר או עקום, כיצד החוט קשור בראש העמוד, ועוד. ומצד שני להכיר את העירוב השכונתי, שיש בו עמודים ישרים, לחיים, ומה הם הדינים הכרוכים בהם.

עמוד נוטה ועובר את החבית

בתחילה הגיעו ליישוב, והתחילו מהכניסה. בעמודים הראשונים התחילו לדון בכשרותם לפי הדינים הידועים להם, בחוט שאינו מתוח עמוד עקום ללא לחי, צורת הפתח שעוברת על גדר, ועוד. הנצי"ג של מוקד העירוב שליווה אותם סיכם את הדין של התגליות שהם ראו, אבל הוסיף ואמר תראו דבר נוסף, שבכניסה ליישוב יש שתי צורת הפתח שעוברות על הכביש זו ליד זו, מדוע צריך לסגור את הישוב עם שתי צוה"פ. היו כמה ילדים שהבחינו בבעיה. שבצוה"פ הישנה החוט היה קשור מן הצד, לעומת זאת טענו ילדים אחרים הרי יש חבית למטה, והחבית היא כמו לחי, שהוא

והתשובה היא שעמוד ללא לחי אפשר להשתמש בו לשני הצדדים, לשתי צורות הפתח, צוה"פ אחת עם החוט שמגיע עד אליו, והצוה"פ השנייה עם החוט שיוצא ממנו והלאה, ושני החוטים יושבים על גבי העמוד. אבל כאשר העמוד אינו מכשיר את צורת הפתח, כגון במקרה זה שחוט מהצד של העמוד, וכשרות צורת הפתח היא רק ע"י הלחיים שמתחתיו, שהם העמודים, והרי הלחי שנמצא מצד ימין של העמוד, הוא רק תחת החוט של צוה"פ מימין, ואינו תחת החוט שיוצא לשמאל, וכן הלחי משמאל אינו תחת החוט שיוצא לצד ימין. לכן צריך שני לחיים, לכל צורת פתח לחי בפני עצמה.

והנה כאשר נגש לבדוק את כשרות הלחיים, הבחינו הילדים שהחבית מאוד נמוכה ואין בה גובה י' טפחים. השאלה היא איך זה יכול להיות שעשו לחי שאין בו גובה י' טפחים. הנציג התבונן והסביר שחלק מהחבית שקוע באדמה, מחמת שעשו מילוי חול במקום שמסביב לחבית, והנה החלק ששוקע באדמה אין לו דין מחיצה, בפרט שהחול עתיד להישאר שם לזמן רב משום שנועשה בכונה ליישר את הקרקע (כמבואר ברמ"א סי' שני"ח ס"ב). ולפי"ז הלחי נמוך מהשיעור, ואין לו דין מחיצה והוא פסול ומשמעות הדברים שהצורת הפתח אינה מועילה, וכל הישוב נאסר בטלטול.

שני הלחיים היו פסולים והתוצאה רח"ל

הנציג אמר להם בואו ונבדוק גם את הלחי השני, הגובה היה בסדר, והנציג הוציא את המכשיר שמוודד את הלחי תחת החוט, והתברר שהלחי אינו מתחת החוט, בסטיה של מעט, ובה הוא הסביר לילדים את הדין שהמשנ"ב כותב בשני מקומות, שאם החוט סוטה במשהו, אינו כשר. לכן גם הלחי הזה פסול. המלמד פנה אל הילדים שהרגישו בזה תגלית מדהימה, הרי הם מצאו שני לחיים ששניהם פסולים, כל אחד מסיבה אחרת. האם אתם שמחים על כך?

אי אפשר להיות שמחים כשמגלים שישוב שלם עם יותר ממאתיים משפחות דתיות, שאינן יודעות שהן מחללות את השבת בטלטול האסור רח"ל. כל ארבע אמות שהם לוקחים חפץ בישוב, הוא איסור, כל הוצאה מהבית והכנסה לבית היא איסור.

איך נעזור לבני הישובים שאינם יודעים

בני הישוב אינם יודעים, ואפילו הרב אינו יודע, הרי הוא יודע שיש לו אדם שבדוק. אבל כאשר נפגש עם הבדוק אדם שמבין בהלכות ומתחיל לדבר עימו על חוט במצב כזה, ועמוד במצב כזה הוא מיד אומר שהוא רק משתדל. הוא לא יודע באמת שיש לו עירוב. יש מקומות שהבדוק ג"כ בטוח בעצמו שעושה טוב, בלי לדעת דברים כאלו מינימליים הפוסלים מעיקר הדין ממש.

הנציג של מוקד העירוב, התקשר לבדוק לאחר מכן ואמר לו את הדברים שהוא ראה שצריך לתקנם, והסביר לבדוק את הבעיה, ואנו מקיים שהבדוק יתקן אותם. אבל כמובן שאם הגענו למצב כזה, ברור שמלבד שתי הבעיות האלו יש עוד דברים. וצריך בשביל זה לנסוע ולהקדיש זמן רב, לעבור על כל הישוב ביסודיות, לבדוק כל פרט, ולמסור לנוגעים בדבר את הדברים שצריך לתקנם בלי בדיקה כזו, אין אפשרות לסמוך כלל על העירוב.

מישפחה שנתקעה כשבירדו מאוחר מידי

השבוע ביום שלישי, התקשר אברך שנוסע לישוב הזה בדיוק, עם בני משפחתו המורחבת, עשרים וחמשה נפשות, והם שואלים מה מצב העירוב, האם הוא מהודר או רק כשר לילדים. אמר לו המשיב, יש לי תשובה עדכנית מהשבוע האחרון, שאין עירוב, לא בדיעבד ולא לילדים [כי יש עוד בעיות הידועות לנו].

האברך לא ידע מה לעשות עם עצמו, האם לבטל את האירוח כולו, אחרי שתכננו אותו כבר כמה חודשים, וכולם מחכים לשבת הזו שכולם יתאספו יחד. בחוסר אונים הוא שואל את המוקד, איך זה יכול להיות, למה לא מתקנים את זה. למה אתם לא משקיעים את הזמן הזה לתקן עירוב של ישוב דתי.

ומה אנחנו יכולים לענות לו, הרי בשביל זה צריך לסגור את כל העיסוקים וללכת להסתובב בשדות, מי מוכן לעשות זאת אנחנו מנסים לעשות את הדברים האלו ביחד עם עוד הרבה שכונות וישובים הממתניים לעזרה, אבל חסרים לנו הרבה אמצעים בשביל כך.

בשבוע הזה, באותם ימים שאנו כאן יושבים על המגביה שתעזור בעז"ה להרחיב את הפעילות יש ישוב אחר עם עשרות משפחות חרדיות,

5 דרכים לתרומה ל"מוקד העירוב"

שי מיוחד יחולק לתורמים 20 12X יש לציין כתובת להעברת השי

1. במכשירי נדרים פלוס / קהילות בבתי הכנסת על שם "מוקד העירוב"
2. בטלפון במערכת ממוחשבת 073-2757-008
3. בטלפון ע"י נציג 055-6783323
4. בהעברה בנקאית בטלפון הנ"ל.
5. דרך המחשב (רידיירקט) - נשלח במייל.

המשך רשימת השיעורים הנמצאים כעת במערכת

71. מקרים של צורת הפתח נמוכה שאין תחתיה חלל י' טפחים.
72. דין חוט העירוב שתלו עליו נעליים כדרך הילדים.
73. לחי של צורת הפתח שנוטה לאחוריו.
74. פת העירוב שמונחת בישיבה - בחדר שלא ניתן להיכנס אליו.
75. לחי קרוב לקיר שעובר מעליו צינור מזגן.
76. עירוב חצרות במתחם שהמשפחות אוכלות בשני חדרים.
77. דין טלטול במשקפי קריאה ובמשקפי שמש.
78. האם יש בעיה הלכתית בלחי שקשור עם חבלים.
79. האם לברך על העירוב שנועשה ביישוב.
80. עירוב חצרות בפרוזדור של דירה מחולקת במגוון אפשרויות.
81. עמוד המותקן במרחק חצי מטר מהקיר.
82. בדיני התחום בין בני ברק לפתח תקווה.
83. דין תחום בית החולים איכילוב ויישוב קוממיות - דין עיר שלן בו.
84. דיני התחומים לאזור מירון - בר יוחאי - אור הגנוז - סכסופה
86. דין עמוד של עירוב עם חבית לפני שהתעקם ועבר את רוחב החבית.
87. האם יש צורת הפתח מעמודי הבנין בקומת בקומת העמודים.
88. דברים המצויים שאסור לטלטל במקום שאין עירוב.

לשמיעת שיעורים בטלפון מהרב משה אנגלרד שליט"א

לשיעור בנושא שאלות אקטואליות בנושאים שונים בעירובין

03-6171111-1-3-3-52

לשיעור בהלכות מעשיות בזמנינו לפי הספק דף היומי בהלכה

03-6171110-1-19

היכינו לכינוס הארצי הגדול

כינוס לבדוקי עירובים ורבנים

שיתקיים בעז"ה בחודש אדר

פרטים יבואו

בכינוס יוקרנו דברים מיוחדים בלעדיים

לקבלת כרטיס לכינוס יש להרשם במייל T83320@gmail.com

לפרט - שם, כתובת, ומקום העירוב

או בטלפון: 054-8483320

לברורים בנושאי עירובין, וכן לתרומות וסיוע בהפצת הגליון:

ניתן לקבל את העלון במייל כשר, לשלוח בקשה ל- A83320@GMAIL.COM